

ÎNFIINȚAREA SOCIETĂȚII ACADEMICE ȘI LOCALURILE ACADEMIEI

de DAN BERINDEI

Încă de la începutul veacului al XIX-lea, Constantin Diaconovici cerea înființarea unei „societăți pentru cultivarea limbii române”¹ și același lucru îl propunea Eliade în *Gramatica* din 1828². Prin 1836, Eforia Școalelor din București publică statutele unei viitoare „societăți literare”, organizînd și un comitet prealabil, căruia i se dă în sarcină împlinirea lipsurilor din limbă, „prin introduceri sau construcții de ziceri și de fraze”³. Peste alți douzeci de ani, Const. G. Florescu propunea să se lucreze dicționarul și gramatica limbii române de către „o comisiune de învățați”⁴.

În anii Unirii, ideea întemeierii unei societăți academice — care crescuse și se dezvoltase o dată cu transformarea poporului român în națiune, o astfel de societate urmînd tocmai să pună temeiurile unificării culturale a națiunii — se aproprie de momentul unei efective realizări. Din toamna anului 1859 și în 1860, Aug. T. Laurian⁵, Gh. Sion⁶ Ioan Maiorescu⁷, V.A. Urechia⁸, iar mai apoi — în 1861-1863 — Gh. Crețeanu⁹ sau Constanța Dunca¹⁰, cer insistent întemeierea unei societăți literare sau academice. Rosturile acesteia sînt acum cu mult mai largi, cerîndu-se ca societatea să nu se îndeletnicească numai cu problemele de limbă, ci și cu cele de istorie, iar mai apoi, chiar cu cele de știință — îndeosebi legate de necesitățile practice ale burgheziei pentru exploatarea solului și subsolului Romîniei. De asemenea, aproape toate proiectele dau un larg caracter național viitoarei societăți, aceasta apărînd strîns legată de problema națională și de aceea a viitoarei unități depline a națiunii romîne.

În ultimii ani de domnie ai lui Cuza Vodă, societatea este la un pas de întemeiere militînd pentru aceasta miniștrii Nic. Crețulescu și Dim. Cariagdi și mai ales activul V.A. Urechia, directorul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice. Proiectul nu se poate totuși realiza, mai ales din motive de oportunitate externă și în special din pricina opoziției austriace¹¹.

¹ Anibal Teodorescu, *gînduri și planuri pentru înființarea Academiei Romîne*, Buc. 1947, p. 8.

² *Ibidem*, p. 8—9.

³ V. A. Urechia, *Istoria școalelor de la 1800—1864*, Buc. 1892, tom. I, p. 338.

⁴ *Ibidem*, vol. III, p. 220.

⁵ „Instrucțiunea Publică”, nov. 1859, p. 28—30.

⁶ „Revista Carpaților”, 1860, trim. I, p. 295—301 ; trim. II, p. 156—170.

⁷ „Amicul literaturii romîne”, nr. 7 din 1 sept. tembrîe 1860, p. 50.

⁸ „Romînul” nr. din 12 aug. 1867, p. 677—678.

⁹ „Revista Romîna”, 1861, p. 852

¹⁰ „Amicul familiei”, nr. 18 din 1 dec. 1863, p. 223 ; nr. 3 din 15 apr. 1864, p. 350.

¹¹ Vezi (V. A. Urechia), *Actele și serbarea națională a inaugurării Societății pentru gramatica și glossariul limbei romîne*, Buc, 1867, p. 50.

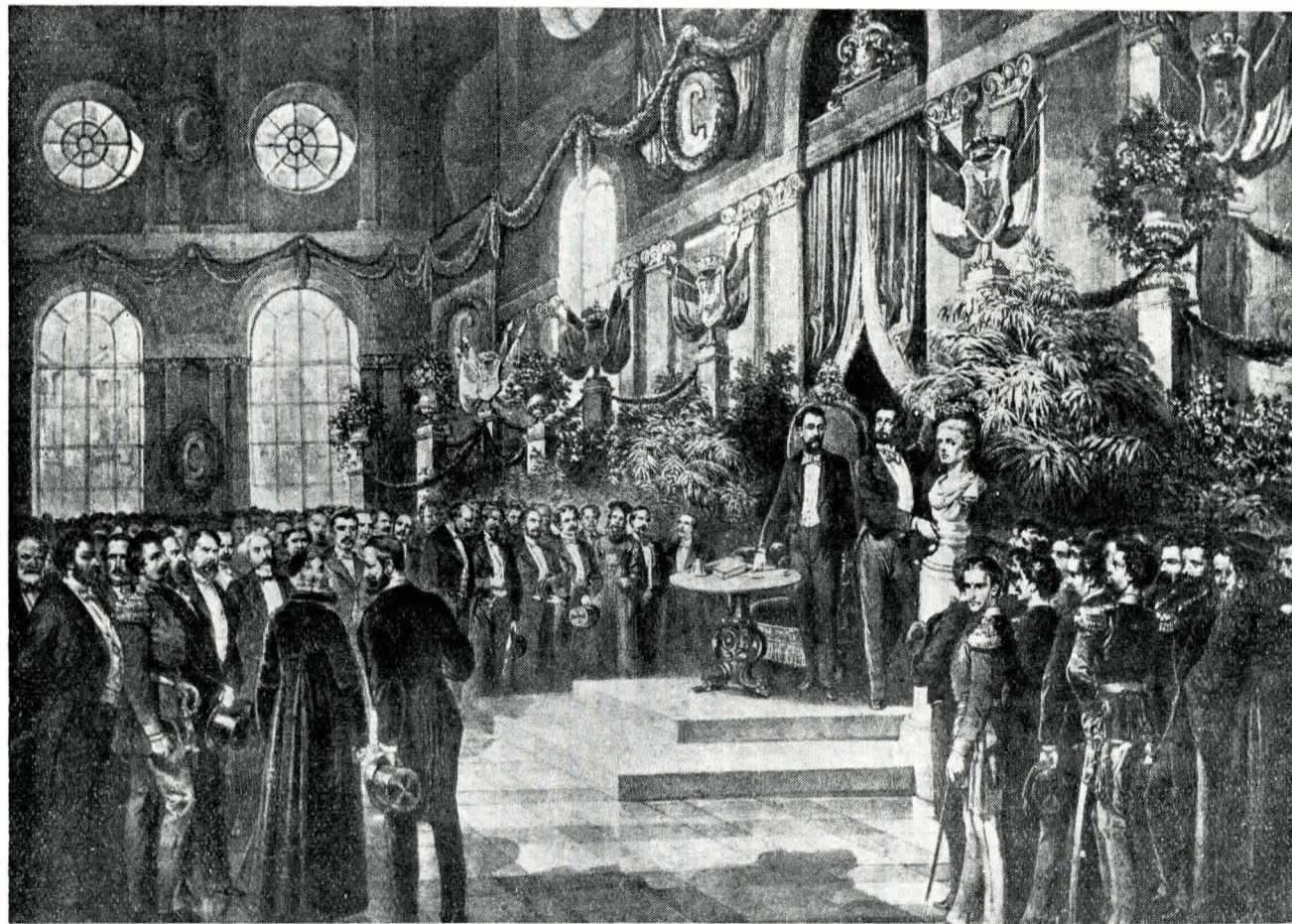

Fig. 1. — Gravură de K(aiser), înfățișând ședința de inaugurare a Societății Literare (Biblioteca Academiei R.P.R. Stampe, Nr. 764).

După răsturnarea domnitorului Cuza, C.A. Rosetti ajunge în fruntea departamentului Instrucțiunii Publice. Indemnăt de V.A. Urechia, el sprijină proiectul întemeierii societății literare, făcând un referat în acest sens către Locotenența Domnească. „În mijlocul preocupărilor de reforme regeneratoare ale țării noastre, scrie Rosetti, nu trebuie să uităm ceea ce datorim limbei și literaturii noastre”. El demonstrează necesitatea fundării Societății Literare, care urma să dea națiunii române „acele două colonade ale templului său literar: Gramatica și Glosariul limbei”¹. Printr-un decret al Locotenenței din 1/13 aprilie 1866, propunerea lui C.A. Rosetti este sancționată, hotărându-se formarea la București a unei Societăți Literare cu „misiune specială” de a stabili ortografia, gramatica și dicționarul limbii române². La 22 aprilie 1866 c.v. un alt decret numește membrii societății *dinafara hotarelor* României³.

Prima sesiune a Societății Literare n-a putut avea loc în vara anului 1866 — după cum fusese proiectată — din pricina unei crunte epidemii de holeră, dar mai ales din cauza tensiunii politice existente între România și Austria. Plecarea din guvern a lui Rosetti, sprijinitor al societății, a avut, de asemenea, o influență negativă. În anul următor, împrejurările nu numai că permit, dar chiar impun deschiderea activității societății. Guvernul Const. Crețulescu hotărăște convocarea celei dintii sesiuni, dând acest sprijin culturii naționale, tocmai în lunile înfăptuirii dualismului austro-ungar — eveniment reflectând înțelegerea dintre clasele dominante austriacă și maghiară, în dauna celorlalte națiuni ale imperiului habsburgic.

Cea dintii sesiune se desfășoară în mijlocul unor puternice manifestări, membri ardeleni ai societății fiind primiți cu entuziasm de către bucureșteni. În cursul acestei sesiuni se hotărăște lărgirea rosturilor societății, dându-i-se titlul de Societate Academică.

În același timp, se mai stabilește amplificarea sferei de preocupări a acesteia, și dincolo de problemele limbii — care rămân totuși, un timp, preocuparea fundamentală a societății.

Prin legea din 29 martie 1879⁴, Societatea Academică este reorganizată, dându-se rosturi mai atotcuprinzătoare în noul stat independent. I se dă titlul de „Institut Național cu denumirea Academia Română”, fixându-i-se ca scop: „cultura limbii și a istoriei naționale, a literaturilor, a științelor și frumoaselor arte”. Curînd, curentul etimologic, care stăpînise mai bine de un deceniu lucrările Societății Academice, este înlăturat, iar, pe de altă parte, activitatea noii Academii Române crește și se dezvoltă an de an.

În lunga sa existență, Academia Română a avut o bogată activitate în folosul dezvoltării științei și culturii naționale. Spre mijlocul veacului nostru, instituția care inițial apăruse și crescuse strîns legată de popor, „s-a izolat treptat de societate, s-a singularizat în mijlocul celorlalte instituții de cultură și știință”⁵, depărtîndu-se de spiritul în care fusese inițial creată. Academia Română este în cel de-al treilea și al patrulea deceniu al veacului nostru „captivă și aservită în largă măsură ideilor clasei dominante”⁶. De aceea, s-a impus transformarea ei, fapt care a avut loc în 1948, vechea Academie renăscînd în tinăra și înprospătata Academie a Republicii Populare, instituție legată

¹ „Analele Societății Academice Române”, Buc., 1869, tom. I, p. 1—3.

² *Academia Română, Legi, statute, regulamente*, Buc., 1940, p. 5—8.

³ „Analele Societății Academice Române”, Buc., 1869, tom. I, p. 5.

⁴ *Academia Română, Legi, statute, regulamente*, Buc.,

1940, p. 9—11.

⁵ Traian Săvulescu, *90 de ani de viață academică în țara noastră*, în „Scnteia”, nr. 3637, din 1 iulie 1956, p. 2.

⁶ St. Milcu, *O dată memorabilă în istoria culturii noastre*, în „Contemporanul”, nr. 26, din 29 iunie 1956.

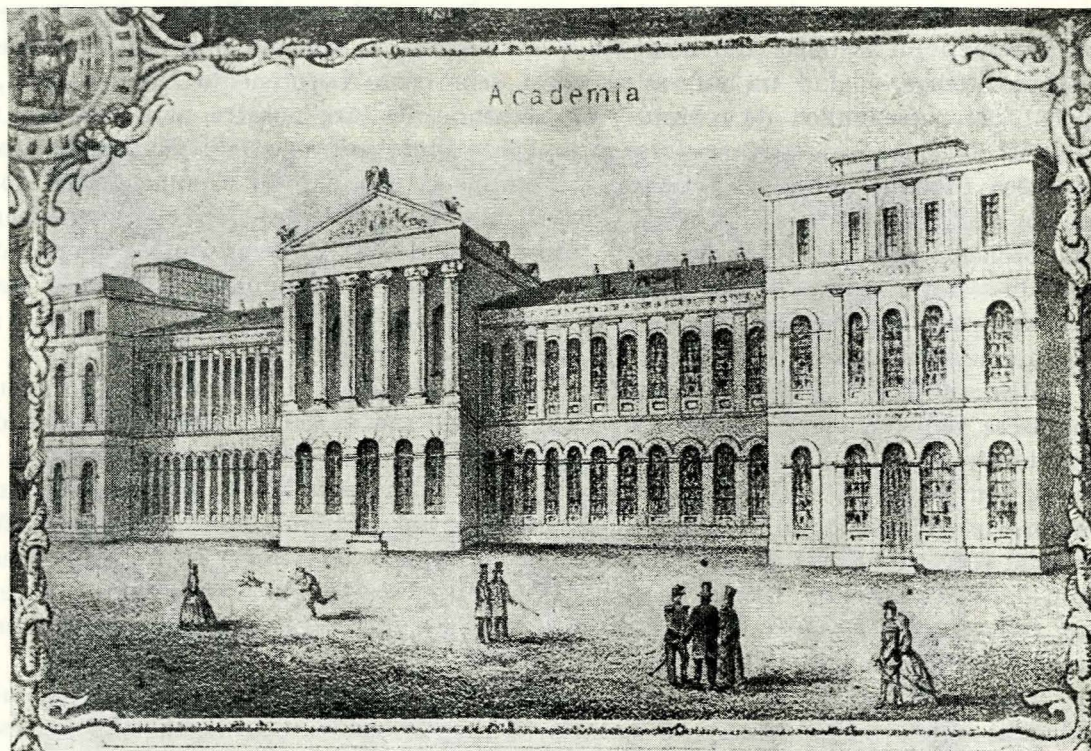

Fig. 2 — Palatul Universității în 1866. Litografie de Huber (Biblioteca Academiei R.P.R., Stampe).

strîns de popor și de luptele și aspirațiile sale. În noua formă, această însemnată instituție culturală — bucurîndu-se de sprijinul nelimitat al regimului democrat-popular — a cunoscut o puternică dezvoltare, devenind pe drept cuvînt organul coordonator al întregii vieți culturale din patria noastră.

Inaugurarea Societății Literare a avut loc la 1 august 1867, nu la Universitate unde se desfășoară ulterior activitatea societății — ci în casa lui Const. Grig. Ghica de lângă intrarea Cismigiuului. Tot aici se inauguraseră din 1865 prelegerile din cadrul nou înființatului Ateneu Român, în timp ce întrunirile închise ale acestei societăți culturale se țineau la Universitate¹. Încă de la 11/23 iulie 1867, V.A. Urechia dă o ordonanță privind ornamentarea salonului, în care urma să aibă loc inaugurarea, cu ecusoane, drapele, busturi, portrete, flori și steaguri². Pe de altă parte, Ministerul Cultelor intervine pentru repararea pavajului din fața caselor lui Const. Ghica „de lângă intrarea Cismigiuului”³ iar într-o adresă de la 17 august 1867 a diviziei școlilor din același departament, se indică „costul decorării salonului domnului C. Gr. Ghica, pentru solemnitatea deschiderii Societății Literare”⁴.

¹ „Aurora română”, nr. 5 din 1/13 martie 1865, p. 59; C. Prodan, *Ateneul Român și menirea lui în cultura românească*, Buc., 1935, p. 3—12.

² Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr. Publ. dos. nr. 474/1867, f. 10.

³ *Ibidem*, f. 29.

⁴ Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr. Publ., nr. 859/1867, f. 11. Pentru inaugurare vezi: Dan Berindei, *Înființarea Societății Literare (Academice) (1866) și sesiunea din 1867*, în „Studii”, IX (1956), nr. 5, p. 31 — 44.

Inaugurarea are loc „cu o pompă măreață și în mijlocul unei afluențe entuzias-tice”¹. Cu acest prilej, Timotei Cipariu declară cu mult curaj: „Am început a ne libera Patria, am început a ne libera limba. Am început, domnilor, abea am început, dar nu am terminat; rămîne să continuăm și să terminăm...”; cuvintele-i vor fi acoperite de „detunătoare” aplauze². Publicul vizitează în tot timpul zilei — după ședința de inau-gurare — sala bogat ornamentată cu columna lui Traian „pe un orizont italian”, cu harta tuturor provinciilor locuite de romîni, cu portretele lui Ștefan cel Mare și al lui Mihai Viteazul și cu inscripții patriotice³.

Ședințele de lucru ale Societății literare — în curînd: Societate Academică — se desfășoară, ca și ale Ateneului la Universitate⁴. Aci rămîne Societatea Academică și în anii și deceniile următoare, adăpostindu-și biblioteca și colecțiile ce începuseră a se înfiripa. Legea de reorganizare a Societății Academice în Academie Romîna (1879) prevede că acesteia i se va da „un loc de către stat pentru clădirea unui edificiu al său” (art. 5)⁵. Măsura însă rămîne pe hîrtie. În curînd, situația devine intolerabilă, lucru dovedit de focul izbucnit în 1884 la Universitate, cînd colecțiile Academiei Romîne sînt scoase din modestele încăperi, ce aceasta ocupa într-o aripă a clădirii, fiind aruncate în spatele statuii lui Mihai Viteazul și stricîndu-se în bună parte⁶. Peste un an, legea depozitului legal din 2 aprilie 1885 creează noi dificultăți, Academia ne avînd unde depozita cărțile ce-i reveneau acum de drept⁷.

Impasul este rezolvat în 1890 de către Teodor Rosetti — fratele Doamnei Elena Cuza — care, în calitate de ministru al Instrucțiunii Publice, cumpără pentru Academie casa Const. St. Cezianu de pe calea Victoriei, punîndu-i-o la dispoziție „dimpreună cu sumele necesare pentru reparație și instalare”⁸. Tot pe atunci, se achiziționează grădina Cezianu, precum și casa St. Belu⁹. Peste cîțiva ani, în 1896, noul ministru Petre Poni cumpără tot pentru Academie casa Zaleschi, situată tot pe calea Victoriei, lipită de casa Cezianu¹⁰. În același an, o lege din 7 mai autoriza Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice să cedeze Academiei Romîne casele și terenurile fostelor proprietari C. St. și N. St. Cezianu, St. Belu și Zaleschi¹¹. Costul tuturor acestor achiziții, ca și a transformărilor și a clădirii sălii de ședințe, precum și a unei aripi noi în partea dinspre interiorul curții la casa Cezianu, se cifrează pînă în 1911 la suma de 1 230 000 lei¹².

Noua proprietate a Academiei Romîne se înalță într-o mahala destul de veche, aceea a popei Cozma, după numele bisericii situată chiar în fața Academiei pe cealaltă parte a căii Victoriei. Lăcașul acesta — numit și Niculae Tabacu — este întemeiat după tradiție de un cioban Niculae, care murindu-i oile s-ar fi apucat să le tăbăcească pieile¹³.

¹ V. A. Urechia, *op. cit.*, p. 21.

² *Ibidem*, p. 15—16.

³ *Ibidem*, p. 32—34.

⁴ În ceea ce privește pe membrii veniți de peste hotare, ei sînt găzduiți în casa din mahalaua Gorgani a lui Lambru Vasilescu, capul diviziei contabilității din Ministerul Cultelor, unde mai înainte fusese adă-postit Tribunalul Polițienesc. Casa avea patru camere și un salon (Arh. St. Buc. Min. Cult. și Instr. Publ., nr. 859/1867, f. 6, 7, 12, 29, 34).

⁵ *Academia Romînă, Legi, statute, regulamente*, Buc., 1940, p. 11.

⁶ *Memoriu privitor la clădirea Bibliotecii Acade-*

miei Romîne, Buc., 1911, p. 2.

⁷ *Academia Romînă. Informațiuni asupra trecu-lului și membrilor ei*, Buc., 1903, p. 12.

⁸ *Memoriu privitor la clădirea Bibliotecii Acade-miei Romîne*, Buc., 1911, p. 2—3.

⁹ *Ibidem*, p. 3.

¹⁰ *Memoriu privitor la clădirea Bibliotecii Academiei Romîne*, Buc., 1911, p. 3.

¹¹ *Academia Romînă, Legi, statute, regulamente*, Buc., 1940, p. 12.

¹² *Memoriu*..., p. 3.

¹³ Gh. Crutzesu, *Podul Mogoșoaiei, Povestea unei străzi*, Buc., 1931, p. 284.

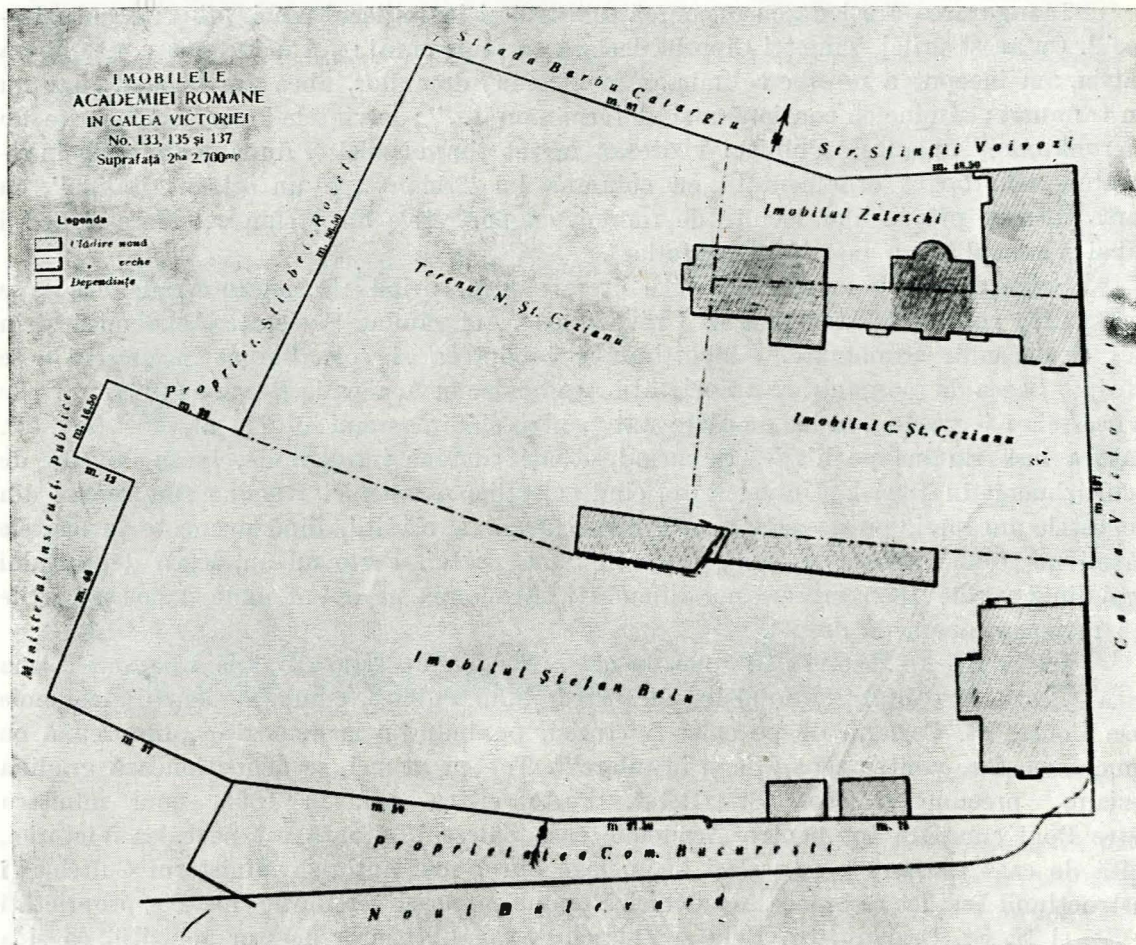

Fig. 3. — Plan al clădirilor Academiei Române. 1890—1911.
(Memoriu privitor la clădirea Bibliotecii Academiei Române. Buc. 1911, p. 7).

Pare mai probabilă înălțarea bisericii de către un Dima tabacul prin 1710, fiind mai apoi — dar tot în veacul al XVIII-lea — refăcută sau cel puțin întreținută de un popa Cozma, care-i dă și numele¹. Mahalaua aceasta se dezvoltă în veacul al XVIII-lea, după ce Constantin Brîncoveanu deschide temeinic „podul” însuși în preajma căruia ea crește. În 1798 mahalaua — întinzându-se dinspre biserica Visarion și pînă în podul Mogoșoaiei² număra 121 de case³.

În veacul al XIX-lea se întîlnesc în preajma bisericii popa Cozma casele a numeroși însemnați boieri, între care acele ale lui Alexandru Filipescu Vulpe, ale boierilor Cîmpineni și Lenș, ale lui Iordache Golescu și, în fața Academiei, între biserică și Teatrul de Estradă (fostă casă Ciță Neculescu) vechea clădire — existentă din veacul al XVIII-lea

¹ Gh. Crutcescu, *op. cit.*, G. D. Florescu, *Din vechiul București, Biserici, curți boierești și hanuri între anii 1790—1791*. Buc., 1935, p. 24. Nu trebuie confundată cu biserica sf. Nicolae Sirbi, sau cu biserica sf. Nicolae din Tabaci.

² G. Costescu, *Bucureștii Vechiului Regat*, Buc. 1944, p. 21.

³ G. Ionescu-Gion, *Istoria Bucureștilor*, Buc., 1899, p. 319.

care, după un schimb succesiv de proprietari, ajunge spre mijlocul secolului trecut în mâinile boierilor Catargi, Barbu Catargi trăind aci pînă la uciderea lui în 1862¹.

Casele și terenurile achiziționate pentru Academia Romîină în 1890 erau în acel moment proprietăți ale fiilor lui Stănuță Cezianu — deputatul amestecat în complotul din 1859 de la București împotriva lui Cuza Vodă — și ale lui St. Belu; ulterior li se adaugă casa Zaleschi — unde într-un timp mai înainte funcționează Ministerul Justiției² precum și grădina destul de mică a acestei clădiri. Un plan al consulului prusian Kreuchely Schwerdtberg din 1822 situează în fața bisericii popa Cozma, pe cealaltă parte a podului Mogoșoaiei, casa banului Barbu Văcărescu și casa Alecu Filipescu³.

Din toamna anului 1890 se improvizează în casa Cezianu o sală mică de lectură de vreo 20 de locuri; după achiziționarea casei Zaleschi se fac unele transformări, deschizîndu-se o sală mai spațioasă de 32 de locuri (10 noiembrie 1898), ca și o sală de manuscrise⁴. Încă din 1890 cărțile și manuscrisele Academiei fuseseră aduse în noul local.

Neîndoielnic că inițiativa lui Teodor Rosetti rezolvase într-o oarecare privință problemele Academiei Romîne, dar chiar din 1891 se vedește că măsura nu era suficientă și că se impunea construirea unui local special pentru bibliotecă și colecțiile instituției. În ședința de la 26 martie 1891, o comisie prezentînd Academiei lucrările sesiunii ce se încheiase, arăta că noul local era „o instalare provizorie a Academiei” și că aceasta avea „nestrămutata speranță că statul român nu va întîrzia a înălța acest edificiu, despre care de atîtea ori s-a vorbit și în care să fie instalată definitiv Academia, cu biblioteca și cu celelalte colecțiuni ale ei”⁵.

La începutul secolului al XX-lea, problema spațiului și a localului frămîntă din nou Academia, al cărei fond de cărți se mărea neconținut, mai ales după ce în 1901 Biblioteca Statului (Centrală) fusese trecută în patrimoniul Academiei. La 11 februarie 1911, președintele Iacob Negruzzi, împreună cu ceilalți membri ai conducerii societății adresează un memoriu guvernului, pledînd în favoarea construirii unui local propriu al bibliotecii Academiei. „Pentru a se dezvolta în țară o adevărată activitate științifică, spunea memoriul, fără de care progres real în cultură nici nu se poate închipui, este de absolută necesitate a se întemeia cît mai în grabă o mare bibliotecă”. Se mai arăta că Academia „de la începutul activității ei a simțit această lipsă”, criticîndu-se apoi localul utilizat din 1898 ca „neindestulător”, „nepotrivit” și „nesigur”. În concluzie, memoriul propunea construirea unui local de bibliotecă, avînd o capacitate de 1 milion de volume o sală de lectură (100 locuri) și alta pentru consultarea manuscriselor (30 locuri). Costul lucrărilor era apreciat la 3 milioane lei, neuitîndu-se să se menționeze că pentru Biblioteca Regală din Berlin se cheltuiseră 25 milioane⁶.

Izbucnirea celui dintîi război mondial face ca proiectul să nu poată fi realizat. După încheierea păcii, problema redevine actuală, mai ales că patrimoniul cultural al Academiei crescuse în urma alipirii Transilvaniei. În anii 1927—1929 se construiește și se

¹ G. Ionescu-Gion, *op. cit.*, p. 284.

² G. Costescu, *op. cit.*, p. 98.

³ N. Iorga, *Istoria Bucureștilor*, Buc., 1939, p. 235.

⁴ *Academia Romîină. Informațiuni asupra trecutului și membrilor ei*, Buc., 1903, p. 13; G. Baiculescu, *Din istoricul Academiei Romîne. Localul de la 1890*, în „Arh. Romîn.”, VII, 1941, p. 292; Al. I. Iapadatu,

La a 75-a aniversară a Academiei Romîne. Constatări și reflecții, în *LXXV de ani de la înființarea Academiei Romîne, 1866—1941*, Buc., 1941, p. 34.

⁵ G. Baiculescu, *op. cit.*, p. 294.

⁶ *Memoriu privitor la clădirea Bibliotecii Academiei Romîne*, Buc., 1911, p. 1—6.

dă în folosință un pavilion al dubletelor¹, iar apoi, în 1935, problema construirii unui local modern trece din nou la ordinea zilei. Ministerul Instrucțiunii Publice alocă un fond de 10 milioane, „cu destinația de a servi pentru construcția unei clădiri, menită

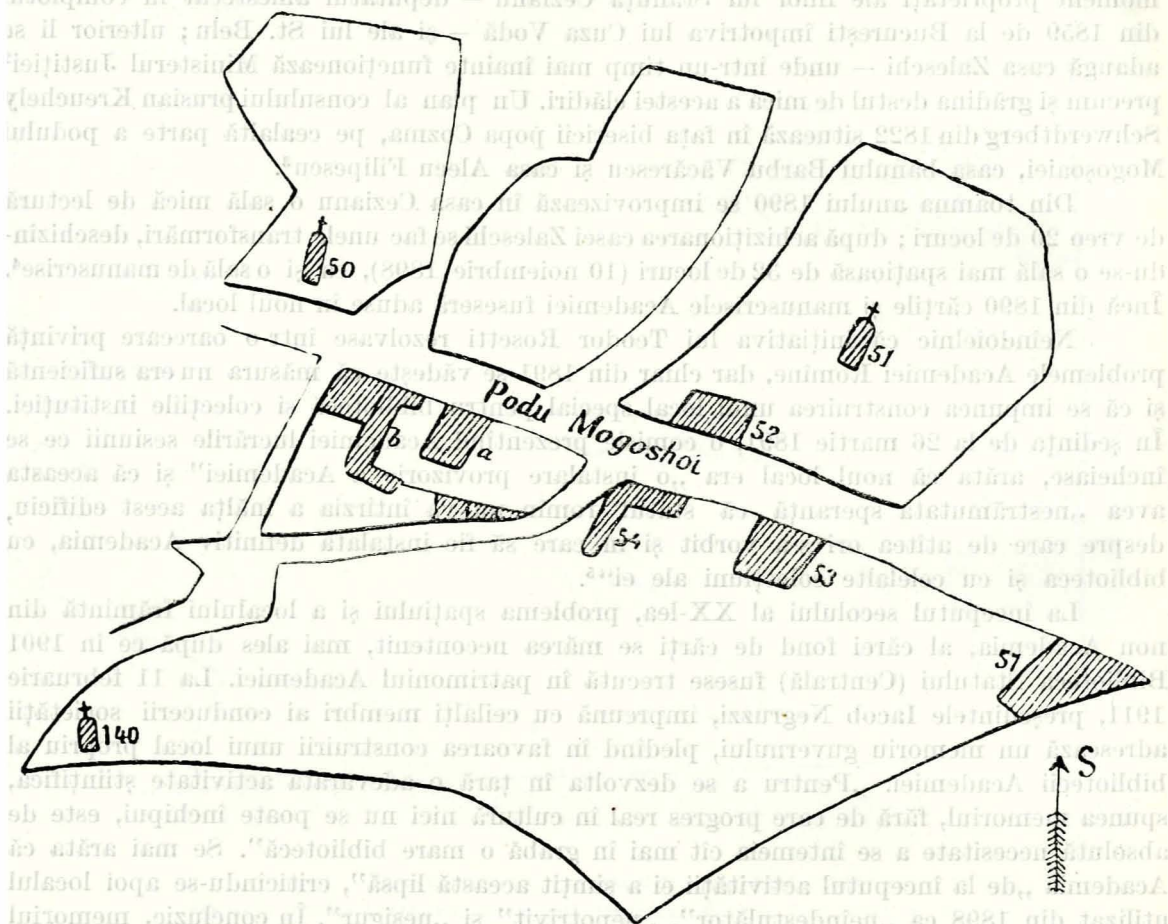

Fig. 4. — Plan din 1822 al locurilor unde se ridică astăzi clădirile Academiei (Kreuchely) (în N. Iorga, *Istoria Bucureștilor*, Buc., 1939).

să adăpostească acest tezaur documentar și istoric” (ședința Academiei Române din 18 octombrie 1935)². În martie 1936, încep lucrările de construire ale noului local, după planurile arhitectului Duiliu Marcu³. La sfârșitul aceluiași an, se mai alocă un fond de 2 milioane lei pentru terminarea lucrării (ședința din 11 decembrie 1936)⁴, iar în primăvara anului 1937 noul local este terminat⁵, inaugurându-se la 5 iunie 1937.

În anii regimului democrat - popular, după transformarea Academiei Române în Academia R.P.R., s-au făcut noi lucrări de amenajare, atât la vechea casă Cezianu, unde s-a amplificat sala de ședințe, cât și în localul Bibliotecii, în care s-a amenajat o nouă

¹ Al. Lapedatu, *op. cit.*, p. 35.

² „Analele Academiei Române”, tom. LVI, 1935—1936, p. 15.

³ *Raportul comisiei Bibliotecii pe anul 1935*, *ibidem*, p. 80.

⁴ „Analele Academiei Române”, tom. LVII, 1936—1937, p. 39.

⁵ *Raportul comisiei Bibliotecii pe anul 1936*, *ibid m*, p. 84.

mare sală de lectură la etajul superior (sala II). Puternica dezvoltare a fondului de cărți, precum și a colecțiilor Academiei — legate de sprijinul nelimitat pe care-l acordă regimul de democrație populară activității înaltei instituții culturale — face ca actualul local al Bibliotecii să devină neîndestulător. Fără îndoială că în viitor se va soluționa impasul, Academia R.P.R. dobândind în această privință sprijinul ce-i este permanent acordat în toate domeniile de activitate.

ОСНОВАНИЕ АКАДЕМИЧЕСКОГО ОБЩЕСТВА И ЗДАНИЯ АКАДЕМИИ

(КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ)

С целью установить орфографию, лексику и словарь румынского языка, в 1866 году было создано «Литературное общество», ставшее вскоре «Академическим обществом». Это последнее было реорганизовано в 1879 году, когда ему было присвоено название «Румынской Академии». С этого времени Румынская Академия начала развивать многостороннюю деятельность. Реформа 1948 года преобразовала Румынскую Академию, подчиненную в последнее время интересам господствующего класса, в Академию РНР—учреждение, тесно связанное с народом, являющееся в настоящее время координирующим органом всей культурной жизни в стране.

Торжественное открытие Литературного общества имело место 1 августа 1867 года в доме Константина Григоре Гика, возле входа в Чишмиджиу, а заседания общества происходили вначале в здании университета. Лишь в 1890 году Румынская Академия получила собственное здание, вследствие покупки государством домов Чезяну и Белу, а в 1896 году дома на Каля Викторией, принадлежавшего Залескому. Уже вскоре почувствовалась необходимость постройки специального здания для библиотеки и коллекции учреждения, что, из-за различных причин, было осуществлено лишь в 1936—1937 годах. В настоящее время, несмотря на устройство нового читального зала на II этаже, здание библиотеки является недостаточным вследствие развития книжного фонда и коллекции Академии.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — Гравюра Кайзера, изображающая торжественное заседание открытия Литературного общества (Библиотека Академии РНР. Эстампы № 764).

Рис. 2. — Здание Университета в 1866 году. Литография Хубера (Библиотека Академии РНР. Эстампы).

Рис. 3. — План зданий Румынской Академии 1890—1911 годов (Докладная записка к постройке здания Библиотеки Румынской Академии, Бухарест, 1911, стр. 7).

Рис. 4. — План участков, составленный в 1822 году, на которых находятся в настоящее время здания Академии (Крекуели) (по Н. Иорга, История Бухареста, Бухарест, 1939).

LA FONDATION DE LA «SOCIÉTÉ ACADEMIQUE» ET LES LOCAUX DE L'ACADEMIE

(RÉSUMÉ)

La «Société Littéraire» qui prit naissance en 1866 avait pour objet d'établir les règles de la langue roumaine, d'en fixer l'orthographe et de rédiger un dictionnaire de la langue. Elle prit bientôt le nom de «Société Académique». Cette dernière fut elle-même réorganisée en 1879 et devint l'Académie Roumaine aux activités multiples. De cette

dernière, qui finalement avait été asservie à la classe dominante, la réforme de 1948 fit l'Académie de la République Populaire Roumaine, institution étroitement attachée à la cause du peuple et qui coordonne aujourd'hui toute l'activité intellectuelle du pays.

L'inauguration de la „Société Littéraire” eut lieu en grande pompe le 1 août 1867 dans la maison de Const. Gr. Ghica près de l'entrée du parc Cișmigiu. Au début, les séances de la Société se tenaient à l'Université. Ce n'est qu'en 1890 que l'Académie Roumaine eut un local propre, l'Etat ayant acheté dans ce but les immeubles Cezianu et Bellu et, en 1896 l'immeuble Zaleschi, situés sur la Calea Victoriei. Bientôt cependant le besoin se fit sentir d'un local spécial destiné à abriter la bibliothèque et les collections de l'institution. Pour des raisons diverses, il ne devait être construit qu'en 1936—1937. Actuellement, malgré l'aménagement d'une nouvelle salle de lecture au second étage, les locaux de la bibliothèque sont devenus insuffisants par suite de l'accroissement du fonds de livres et des collections de l'Académie.

EXPLICATIONS DES FIGURES

Fig. 1. — Gravure de Kaiser représentant la séance inaugurale de la Société Littéraire (Bibliothèque de l'Académie de la R.P.R., Cabinet des estampes, n° 764).

Fig. 2. — Palais de l'Université en 1866. Lithographie de Huber (Bibliothèque de l'Académie de la R.P.R., Cabinet des estampes).

Fig. 3. — Plan des bâtiments de l'Académie Roumaine, 1890—1911. Mémoire au sujet des bâtiments de la Bibliothèque de l'Académie Roumaine (*Memoriu privitor la clădirea Bibliotecii Academiei Române*), Bucarest, 1911, p. 7.

Fig. 4. — Plan datant de 1822 représentant les terrains où s'élèvent aujourd'hui les bâtiments de l'Académie (Kreuchely) (d'après N. Iorga, dans *Istoria Bucureștilor* (Histoire de Bucarest), Bucarest, 1939).